

1945, 16. úřtor. Londýn. — Depeše V. Noska Kl. Gottwaldovi do Moskvy, zaslaná prostřednictvím čl. ministerstva zahraničních věcí. Nosek kromě jiného oznamuje, že v bloku tří socialistických stran bylo jednomyslně dohodnuto, že reakční agrární strana nesmí být v osvobozené republice v žádné formě obnovena.

K Tvému dotazu v poslední depeši čís. 54¹ po rozmluvě s presidentem sděluji:

1. Od prvního okamžiku se má na osvobozeném území ujmout úřadu vláda nová.
2. Do jmenování nové vlády zůstává v úřadě v Londýně vláda nynější.
3. President odjede v nejbližší době se svými spolupracovníky do Moskvy k jednání a pak na domácí území, kde bude jednání skončeno a jmenována nová vláda.

4. Po jednání v Bloku byli skupinami samostatně navrženi tito delegáti k politickému jednání: za čs. socialisty dr. Jaro Stránský a posl. David, za soc. dem. ministři Majer a Bečko, za komunisty Nosek a Laštovička. Dále nám bylo sděleno, že Šrámek přijede a sdělíte, můžete-li zaříditi pozvání pátera Hály k jednání do Moskvy. Pácal pravděpodobně nepřijede. Vysvětlíme osobně.

5. V Bloku bylo jednomyslně rozhodnuto, že stará agrární strana a její představitelé nepřichází v úvahu jako politický partner v Národní frontě, což bylo presidentovi také společným rozhodnutím sděleno.²

6. Pokud jde o úředníky státního zřízení zahraničního, až na malé výjimky má skončit úřadování v Londýně. Doma bude vybudován nový aparát, do něhož mohou být po rozhodnutí domácích orgánů zařazeni i býv. úředníci ze zahraničí, kteří se osvědčili ve své práci i demokratickém smýšlení. V. Nosek.

Ripka.

AMZV Praha. Depeše odeslané, 1945, čís. 679 (Mos. 138). Záznam depeše.

1945, 18. únor. Londýn. — Akční program skupiny příslušníků československé strany sociálně demokratické v zahraničí na uspořádání politických poměrů v osvobozené republice.¹

¹ Viz dokument č. 113.

² 14. února 1945 psal Lichner a Feierabend presidentu Benešovi, že požadují, aby k jednáním byli přibráni Lichner a Sahánek, „i když ministr Lichner se považuje v první řadě za zástupce demokratické strany na Slovensku a na základě dohody se zástupcem demokratické skupiny poslancem Jánem Ursínym zůstal i nadále v těsné spolupráci s londýnskými zástupci českého zemědělského lidu“. V dopise oba autoři rovněž pravili, že Feierabenda považují za zástupce zemědělského lidu, „ale přesto ho nenavrhují“.

Také člen Státní rady Vido se v dopise Benešovi domáhal účasti na moskevských jednáních — za československou stranu obchodnicko-živnostenskou. (B. Laštovička, V Londýně za války, str. 483.)

15. února 1945 dostal president Beneš společný dopis Noskův, Bečkův a Stránskýhc, v němž se pravilo, že „socialistické strany odmítají jednat zde v zahraničí o čemkoli se skupinou, jež se tu utvořila ze zástupců různých složek někdejší strany republikánské“, kteří se cítí — jak dopisem ze dne 22. května 1944 ohlásili Noskovi, Bechyňovi a Stránskému — „oprávněnými ve jménu této strany mluvit“. Agrární strana se svou účastí na politickém rozvratu republiky z politické národní fronty sama vyloučila, a proto jsou socialistické strany ochotny jednat jen s takovými zemědělskými činiteli, kteří se této strany zřekli a její činnost odsoudili“. (B. Laštovička, V Londýně za války, str. 483.)

¹ Na spisu byla Klecandou připojena poznámka: „Dáno s sebou delegátům do Moskvy, kteří odjeli z Londýna v pátek 9. března časně ráno. Kl.“ Tento akční program příslušníků levicové skupiny čs. soc. demokracie je možno hodnotit jako doklad toho, jak se v sociální demokracii začala programově formovat levice. V hlavních rysech odpovídá tento návrh budoucímu košickému vládnímu programu. Je v něm ovšem ještě řada formulací, které svědčí o tom, jak těžko se i příslušníci levice sociální demokracie zbavovali svého starého reformistického myšlení. Podle sdělení V. Erbana vlastní programový návrh měl připraven i V. Pacák a V. Majer. V Moskvě se představitelé sociální demokracie po předběžných jednáních mezi sebou a se zástupci KSC rozhodli nepředkládat samostatný návrh vládního programu a jednat na základě návrhu KSC, s nímž byli předem seznámeni.